

Що е това клъстер* и „има ли почва у нас“? Клъстер „Българска медия и печат“

ЯСЕН ВИСУЛЧЕВ**

Уважаеми читатели,
Съюзът на печатарската индустрия в България придобива все по-ясни очертания в професионалното пространство. В този брой читателят ще намери редица съюзни материали, доказващи тази констатация. Редакцията ще се старее да държи гилдията в течение на събитията от съюзния живот, доколкото това ѝ е възможно. Като потвърждение предлагаме на вниманието ви материала за клъстер „Българска медия и печат“, разработен от СПИБ. Тези от читателите, които проявяват интерес към подробностите могат да се отнесат както към гл. секретар на Съюза Ал. Куртев (02/9752388), така и към автора на статията (02/9633232).

полиграфия

Клъстерът „Българска медия и печат“ е доброволно обединение на фирми по технологично пазарен и географски признак, в рамките на даден регион за постигане на предварително формулирани цели. Клъстерът БМП бе замислен и създаден с цел посрещане предизвикателствата на предстоящото ни влизане в Европейския съюз, за формулиране, търсене, намиране, обявяване и защитаване на специфичната роля на производство на печатни и медийни продукти на обществото като цяло.

Работата по меморандума на клъстер БМП продължи няколко месеца. Както обикновено, минахме през проучване опита на други клъстери, запознаване с

намеренията на държавата, със световния и европейски опит, обсъждания, открояване на браншовите интереси, формулиране на текущи проблеми и задачи. Тези обсъждания се проведоха сред членовете на Съюза на печатарската индустрия в България, чието активно съществуване създаде благоприятната среда и възможност за това.

Активните учредители и членове на СПИБ добре разбираха, че понятието „клъстер“, въпреки че е от английски произход, носи в себе си идеи, реализирани в бранша през последните 50 години. През годините на плановата икономика и държавната собственост върху средствата на производство съществуваха такива държавни структури с различни наименования – Комитет за печата, Сдружение „Българска книга и печат“ и различни обединения. Това е ценен опит, с който разполагат голяма част от членовете на СПИБ и не беше трудно да се намери формулата и структурната схема на клъстера.

Вертикално-хоризонталната смесена схема е изобразявана като различни блоксхеми в шестте всяка реформа от не толкова далечното минало (преди 1989 г.) документи.

Клъстерът трябва да бъде ефективен и да работи чрез обединяване по продуктов признак (вертикала на схемата) юридически субекти с различна роля в създаването на добавената стойност на крайния медийно печатен продукт. Първоначално става дума само за предприятия с

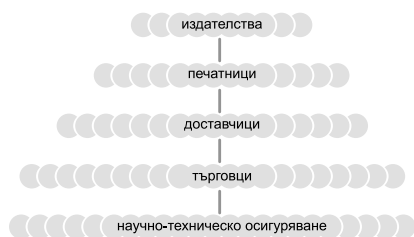
частна собственост. В момента се работи и по неговото разширяване с юридически субекти собственост на държавата. Ясно е, че за да стане това е необходима волята и желанието и на двата субекта – ние, като членове на клъстера и собственици на предприятията обявяваме своята готовност. Очакваме също така и позицията на държавата.

Какво влагаме в понятието „медийно печатен продукт“? Нищо по-различно от общоприетото. Това е достигнал до потребителя тиражиран интелектуален продукт с най-различно предназначение – вестници, списания, книги, рекламни печатни материали, формуляри, опаковки, акцидентия и друци. Не е задължително основният материал да е хартия. Но следва да отбележим, че стойностният интелектуален продукт притежава свойството да се разпространява по най-различни начини, сред които особено респектира реализацията в цифров вид и разпространението чрез Internet.

Петте вертикални възли обединяват по технологичен и функционален признак предприятия с близки технологии и оборудване и начин на формиране на добавена стойност. Всеки вертикален възел е средище на хоризонтални връзки между тези предприятия. Тук взаимоотношенията са обогатени с различни емоционални и личностни нюанси, често конкурентни и силно зависещи от качеството на кадрите. Но ценни са все по-често възникващите ситуации, в които се реализира вза-

*Англ. 1. Грозд; кичур, китка, храст;
2. прен. Група, куп, купчина;

**ФорКом, София

На схемата е представена потенциалната структура на клъстер БМП

имопомощ, споделяне на ресурси, опит и знания. За това заслугата на атмосферата, създадена и поддържана между членовете на СПИИБ, е голяма.

Връзките между вертикалните възли са обикновено от по-строг и договорен вид. Тук вече става дума за ресурси, материали, срокове, качество на крайния продукт и разпределени отговорности.

Издателствата се стремят към типични за бранша цели – повишаване възможностите за създаване на нови интелектуални продукти, качествена работа с автори, преводачи и крайни корпоративни потребители, сигурност при опазване на интелектуалния продукт, ниска себестойност при добро качество, стегнати срокове за производство, бърза обръщаемост на оборотните средства и намаляване на риска, гъвкава работа с разпространителите.

Печатниците са концентрирали своите интереси и действия към повишаване конкурентноспособността си, понижаване на себестойността в резултат на нови технологии и знания, разширяване на ефективния тиражен диапазон, подобряване на кадровия състав и на материалната база.

Доставчиците имат специфични и отговорни цели, постигнати с познаване потребностите на издателите и печатарите, сериозна финансова основа и материална база, следене на новостите и бързо откликване на възникващи потребности.

Търговците са, може би, най-динамичната част от клъстера, при тях е логистиката на гото-

вия медия печатен продукт с нейните рискове, движението на финансовите средства и тяхното влизане като добавена стойност (*свежи пари*), подхранваща цялата клъстерна структура.

Научното и техническо осигуряване е с голям, но специфичен технико-технологичен потенциал, тук се създава стратегическа добавена стойност – било то чрез внос на техника, оборудване, софтуер и специални материали или чрез създаването му, както и техническо гаранционно или следгаранционно поддържане, тъй като това е необходимо.

Харесвам една наша браншова приказка. Ръководителите – издатели, печатари и търговци, имат много близки мечти. *Издателите* мечтаят да си отпечатват сам книгите и да ги продават в свои книжарници. *Печатарите* мечтаят да си издават сам отпечатваните книги и да ги продават също сам. *Търговците*, кой знае защо, има същите мечти – да си издават и отпечатват сам продаваните в неговите книжарници книги... Може да са книги, списания, формуляри...

Но след предприети действия за реализация на тези мечти, всеки, който е опитал, се е сблъскал с проблемите на досегашните си партньори. И това често води до бърз финансов катаклизъм. Но даже предпазливостта и интуицията да предпазят широко мислещия и действащ мениджър, след тези опити той винаги придобива нещо много ценно – *уважение към труда, знанията и рисковете на партньора!* Бих казал – създава се „клъстерен модел“ на мислене!

Очевидно е, че членовете на клъстера ползват средата и имат възможността за директни неформални контакти както по хоризонтала – между свои колеги-конкуренти, съученици и състуденти, така и по вертикала – с останалите партньори при формиране на клъстер-ова добавена стойност. Това намалява много рисковете на взаимоотношенията – наблюдавам често ус-

пешно изпълнение на устни договори (допустими по ТЗ!), които се обличат в писмен вид чак когато се дефинира необходимост от паметна записка. Отпадат сложни заверки, липсва изцяло нотариална намеса, съвсем закърнели са разделите с неустойките.

Договорът се прави, за да се изпълни!

Логиката на това явление не е сложна – взаимно доверие, взаимен повишаващ се кредитен рейтинг, кредитен рейтинг в рамките на клъстера, като краен резултат – висок кредитен рейтинг в рамките на обществото. Казана е дума и е поета отговорност от страна на авторитетен член на клъстера и колега!

Блазни ме мисълта да цитирам някои извадки от Меморандума на КБМП, но ще се въздържа – може би нашите медийни партньори ще го публикуват.

Бих могъл да споделя едно малко постижение на КБМП. Мобилните разговори между сътрудниците на някои от членовете на клъстера – ДЕМАКС, РОТОПРЕС, МАТРИКС и ФОРКОМ са вече безплатни! Дали членовете на тази клъстерна комуникационна група ще станат повече, зависи само от желанието и волята на останалите членове на клъстера. Прочее, колеги, прегледайте си пощата от гл. секретар на Съюза Александър Куртев отпреди няколко месеца!

Много интересни ще бъдат материалите, погледени от председателите на съветите по инициативи на клъстера – засега девет на брой.

Специално отразяване изисква работата по Етичния кодекс на КБМП, който без съмнение ще бъде основен консолидиращ фактор.

Клъстерът е създаден за да бъде от полза за отрасъла. За да се случва това, обаче е необходима още много работа, помощта и участието на всички негови членове. *И най-важното – позитивно мислене, защото мисълта е материална!* ■